
Hallitus**AIKA** Tiistai 13.09.2022 klo 09:00 - 09:22**PAIKKA** Sähköinen kokous**ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
§ 87	Kokouksen järjestäytyminen	4
§ 88	Markkinoinnin suunnittelun ja toteutuksen hankinta	5
§ 89	Laajasalon linjastosuunnitelman hyväksyminen	7
§ 90	Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset	11
§ 91	Tiedoksi merkittävät asiat	12
§ 92	Seuraava kokous	13

Päätöksentekijät	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Pajula Matias	Puheenjohtaja, Helsinki	
	Sauri Pekka	Varapuheenjohtaja, Helsinki	
	Brax Saara	Jäsen, Kirkkonummi	
	Halava Heli	Jäsen, Espoo	
	Kauppila Elina	Jäsen, Helsinki	
	Kauppinen Sirpa	Jäsen, Vantaa	
	Korpinen Sini	Jäsen, Helsinki	
	Laiho Mia	Jäsen, Espoo	
	Liukkonen Pasi	Jäsen, Vantaa	
	Månsson Björn	Jäsen, Helsinki	
	Nieminen Pekka	Varajäsen, Vantaa	Saapui §:n 90 käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa klo 9.16
	Outinen Maria	Jäsen, Espoo	
	Rokkanen Sakari	Jäsen, Vantaa	
	Rydman Sampsa	Jäsen, Helsinki	
Muut osallistujat	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Passi Kauko	Varajäsen, Kerava	
	Salmi Lilli	Varajäsen, Tuusula	
	Aarnio Tarmo	Asiantuntija, Kirkkonummi	
	Anttila Tero	Asiantuntija, Vantaa	
	Grannas Mikael	Asiantuntija, Sipoo	
	Isotalo Olli	Asiantuntija, Espoo	
	Isotupa Juha- Pekka	Asiantuntija, Siuntio	
	Lindberg Arto	Asiantuntija, Tuusula	
	Manninen Rikhard	Asiantuntija, Helsinki	
	Masar Christoffer	Asiantuntija, Kauniainen	
	Nykänen Mika	Toimitusjohtaja, esittelijä	
	Mäkinen Ilmari	Tulosalueen johtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Alakuijala Päivi	Tulosalueen johtaja	
	Flink Mari	Tulosalueen johtaja	
	Heikkinen Hannu	Tulosalueen johtaja	
	Puntanen Sini	Tulosalueen johtaja	
	Wallin Johanna	Tulosalueen johtaja	
	Röntynen Antti- Pekka	Yksikön päällikkö	

ALLEKIRJOITUKSET

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Matias Pajula
puheenjohtaja

Ilmari Mäkinen
pöytäkirjanpitäjä

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

13.9.2022

Heli Halava
pöytäkirjantarkastaja

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Asetettu yleisesti nähtäville yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) kuntalain 140 §:ssä säädetyllä tavalla 13.9.2022.

Kokouksen järjestäytyminen

Hallitus 13.09.2022 § 87

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

Ehdotus Hallitus päättää

- a) todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi; sekä
- b) valita pöytäkirjantarkastajaksi Heli Halavan (varalla Maria Outinen).

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Markkinoinnin suunnittelun ja toteutuksen hankinta

145/02.08.00/2022 [Helsingin seudun liikenteen markkinoinnin suunnittelu ja toteutus 2022]

Hallitus 13.09.2022 § 88

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelijat Johtaja Mari Flink, p. 040 7150 440
Yksikön päällikkö Jarno Ekström, p. 040 1408146

Hankinnan tausta

HSL on kilpailuttanut markkinointitoimiston markkinointikampanjoiden ja niihin liittyvien aineistojen suunnitteluun ja toteutukseen. Sopimus on ensin voimassa 31.12.2024 saakka, jonka jälkeen jatkuu toistaiseksi voimassa olevana. Palveluiden arvioitu kustannus neljältä vuodelta on noin 2 400 000 euroa (+ alv. 24 %). Hankinta ei sisällä ostovelvoitetta voittavalta toimijalta.

Hankintamenettely

Hankinta toteuttiin rajoitetulla menettelyllä. Hankintailmoitus eli osallistumispyyntö lähetettiin julkaistavaksi 10.5.2022.

Osallistumishakemuksen jätti määräaikaan 1.6.2022 klo 14.00 mennessä 19 ehdokasta, joista 6 valittiin ennalta määritettyjen valintakriteerien perusteella toiseen vaiheeseen (toimitusjohtajan päätös § 48/2022).

Ehdokkaille annettu tarjosten jättämisen määräaika päättyi 17.8.2022 klo 13.00, johon mennessä tarjouksensa jättivät kaikki kuusi rajoitetun menettelyn toiseen vaiheeseen valittua yritystä: Ivalo Creative Agency; Kaimana Oy; Superson Oy; ThreeFiveEight Oy; Oy SEK Ab; Wörks Oy.

Kaikki tarjoajat täyttivät tarjoajalle asetetut soveltuvuusvaatimukset.

Tarjoajien tarjouksissaan antamien tietojen perusteella yhtäkään tarjoajaa ei koske hankintalainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste. Sopimusten tekemiselle on edellytyksenä, ettei pakollisia poissulkemisperusteita ole.

Tarjosten arviointi ja vertailu

Tarjosten vertailuperusteena käytettiin kokonaistaloudellista edullisuutta. Kokonaistaloudellisuutta arvioitaessa otettiin huomioon seuraavat osa-alueet suluissa mainituilla painoarvoilla:

a.	Hinta (40 %)
b.	Markkinoinnin konseptiehdotukset ja esimerkkitoimitukset (40 %)
c.	Yhteistyöprosessit ja vuorovaikutustaidot (20 %)

Tarjosten vertailu- ja valintaperusteet on avattu tarkemmin tarjouspyynnössä.

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antoi Wörks Oy.

Tarjousten vertailu on esitetty liitteenä (julkinen päätöksenteon jälkeen).
Hankintapäätös tulee julkiseksi hallituksen päätöksenteon jälkeen.

Hallintosäännön 9 §:n kohdan 8 mukaan hallitus päättää hankinnoista.

Ehdotus

Hallitus päättää valita toimittajaksi Wörks Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.

Hankintaa koskeva sopimus ei synny tällä päätöksellä. Hankinnasta laaditaan kirjallinen sopimus, joka voidaan erityisalojen hankintalain (1398/2016) 120 §:n mukaisesti tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös tarkastettiin kokouksessa.

Liitteet

Tarjousvertailu

Laajasalon linjastosuunnitelman hyväksyminen

232/08.00.00.04/2022 [Laajasalon linjastosuunnitelma]

Hallitus 13.09.2022 § 89

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin, p. 050 337 5685;
yksikön päällikkö Aleksi Manninen, p. 040 554 3534;
joukkoliikennesuunnittelija Essi Kyllönen, p. 040 537 0518

Taustaa ja tavoitteet

Laajasalon asukasmäärä kasvaa seuraavien kymmenen vuoden aikana noin 10 000 asukkaalla ja Kruunusiltojen raitioliikenne Laajasaloon käynnistyy arviolta vuoden 2027 alussa. Raitioliikenne muodostaa tulevaisuudessa joukkoliikenteen runkoyhteyden suureen osaan Laajasaloon ja bussiliikenteen rooli alueella tulee muuttumaan. Laajasalon bussilinjojen reitit ja vuorovälit täytyy sovittaa Kruunusiltojen raitioteiden palveluun sujuvien liityntäyhteyksien sekä kustannustehokkaan joukkoliikennepalvelun mahdollistamiseksi.

Tässä linjastosuunnitelmassa on laadittu tavoitteellinen bussilinjakokonaisuus Laajasaloon tilanteeseen, jossa Kruunusiltojen raitioliikenne on käynnistynyt. Työn tavoitteena on mahdollisimman hyvin asukkaita palveleva linjasto, joka samalla toteuttaa HSL:n strategian tavoitteita. Esitetty bussilinjasto on kustannustehokas, tukee liityntää metron lisäksi myös raitiolinjoille ja parantaa Laajasalon sisäisiä yhteyksiä. Linjaston suunnittelussa on huomioitu alueen väestönkasvu, rakentuvien alueiden yhteystarpeet ja asiointiyhteydet.

Linjastosuunnitelma on laadittu muutosajankohtaan nähden tavanomaista aikaisemmin, jotta Helsingin kaupunki pystyy hyödyntämään reitti- ja pysäkkietoja rakentuvien alueiden liikennejärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Suunnitelman taloudellisena perustana oli se, että alueen bussiliikenteen kustannukset laskevat hieman nykyisestä. Bussiliikenteestä saatavilla säästöillä ei voida kattaa Kruunusiltojen aiheuttamaa joukkoliikenteen kokonaiskustannusten kasvua.

Linjastosuunnitelman tavoitevuosi on 2027, jolloin Kruunusiltojen raitiotiehanke on valmistunut ja raitioliikenne Laajasaloon käynnistynyt.

Uusi bussilinjasto Laajasalossa

Suunnitelmassa huomioidaan aikaisemmin hyväksytyn Kaupunki- ja pikaraitioliikenteen linjastosuunnitelman (14.12.2021 (§ 144/2021) vaikutukset Laajasalon joukkoliikennedyhteyksiin.

Laajasalon bussilinjasto suunnitelman mukaisena

- 85 Herttoniemi (M) – Jollas
- 85N Rautatientori – Herttoniemenranta – Jollas
- 86 Herttoniemi (M) – Reiherintie – Santahamina
- 87 Herttoniemi (M) – Gunillantie – Haakoninlahti

- 87N Rautatientori – Yliskylä – Gunillantie – Haakoninlahti
- 88 Herttoniemi (M) – Yliskylä – Kruunuvuorenranta – Kaitalahti
- 89 Herttoniemi (M) – Yliskylä
- 808 Jollas – Kruunuvuorenranta
- 809 Laajasalon keskiset osat

Keskeisimmät muutokset linjastossa

- Bussilinjojen vuorovälit ja reitit on sovitettu raitiolinjojen palveluun ja uudistettu linjasto tarjoaa liityntäyhteyksiä myös raitiolinjoille
- Bussiliikennepalvelu ulottuu Kruunuvuorenrannan eteläosiin saakka
- Laajasalon sisäisiä yhteyksiä on kehitetty
- Raitiolinjoista hieman kauempana sijaitsevien Jollaksen ja Santahaminan liityntälinjojen päivä- ja viikonloppuliikenteen vuorovälejä on tihennetty

Osallisuus

Asukasvuorovaikutusta ja osallisuustyötä tehtiin koko työn ajan. Vuorovaikutuksen pääkanavana oli linjastosuunnitelman blogi, jossa kerrottiin työn etenemisestä ja jossa asukkaat pystyivät osallistumaan suunnitteluun kommentoimalla blogitekstejä. Viestinnässä ja tiedotuksessa hyödynnettiin monipuolisesti HSL:n omia viestintäkanavia. Lisäksi uutismedioille lähetettiin mediatiedotteita.

Suunnitelman lähtötietoja kerättiin Laajasalossa asuville ja siellä liikkuville osoitetulla liikumiskyselyllä. Kysely oli avoinna 24.9.–20.10.2020. Liikumiskyselyyn vastasi noin 2600 henkilöä ja avoimia vastauksia saatiin yli 5400 kappaletta. Linjastosuunnitelman aiheita ja liikumiskyselystä esiin tulleita kysymyksiä käsiteltiin myös kahdessa asiakastyöpajassa.

Ensimmäisestä linjastoluonnoksesta kerättiin palautetta erillisellä kyselyllä, johon saatiin hieman alle tuhat vastausta. Linjastoehdotukseen suhtauduttiin pääosin positiivisesti. Raitioliikenteen käynnistymisen nähtiin tarjoavan uudenlaisia yhteyksiä ja bussilinjojen vuorovälitihennyksiin oltiin tyytyväisiä. Negatiivista palautetta tuli asukaslukuun suhteutettuna eniten Hevossalmesta ja Santahaminassa, joissa oltiin tyytymättömiä alueita palvelevan linjan reittimuutokseen ja matka-ajan kasvuun. Asiakkailta saadun palautteen perusteella luonnosta muokattiin hieman ja muokattu luonnos esiteltiin suunnitelman blogissa.

Osallisuuden vaikutukset suunnitteluratkaisuihin

Jo ennen varsinaisen linjastosuunnittelun aloittamista syksyllä 2020 toteutetun liikumiskyselyn yhteydessä asukkaat toivoivat nykyisten linjojen nopeuttamista. Asukkaiden toiveiden pohjalta linjojen 84 ja 88 reittejä nopeutettiin kesäkuussa 2021 poistamalla Isosaarentien ja Kuvernöörintien lenkit. Kyseisille linjoille kohdistettuna nopeuttamistoimenpiteistä hyötyi suurin matkustajajoukko.

Ensimmäisestä linjastoluonnoksesta saadun palautteen perusteella esitetään perustettavaksi uutta lähibuslinjaa 808, joka palvelee sekä koulumatka- että asiointiyhteyksiä Jollaksen ja Kruunuvuorenrannan välillä arkisin. Linja tarjoaa yhteyden Kruunuvuorenrantaan siirtyvään ruotsinkieliseen alakouluun sekä raitiolinjalle 11.

Liikennöintikustannukset

Laajasalon bussiliikenteen operointikustannukset vähenevät noin miljoonalla eurolla kevään 2022 tilanteeseen verrattuna. Uuden linjaston vuosittainen liikennöintikustannus on noin 5,4 milj. €. Kustannus ei sisällä Kruunusiltojen raitioteiden operointi- tai infrakustannuksia.

Joukkoliikenteen operointi- ja infrakustannukset tulevat kasvamaan Kruunusiltojen raitioliikenteen aloituksen myötä vuositasolla arviolta noin 22 milj. €. Kruunusiltojen arvioitu vaikutus lipputuloihin on vuositasolla noin +7M€, kun alueen maankäyttö on kokonaan rakentunut. Kruunusiltojen raitiotiet asettavat arviolta noin 4 % korotuspaineen joukkoliikenteen lippujen hintoihin. Siltahankkeen kustannuskehitys sekä Kaupunkiliikenteen kalusto- ja varikkoratkaisut vaikuttavat merkittävästi korotuspaineeseen. Kustannuskasvua ei ole mahdollista säästää bussiliikenteestä eikä kattaa lipputulolla.

Valtaosa Laajasalon bussilinjaston kustannuksista kohdistuu Helsingille. Todelliset kuntakohtaiset kustannukset määräytyvät toteutuneiden matkustajamääräosuuksien myötä sekä bussi- että raitiolinjoiden osalta.

Linjaston vaikutukset

Suurin muutos Laajasalon joukkoliikennetarjonnassa on Kruunusiltojen raitioliikenteen käynnistyminen. Bussiliikenteeseen suunnitellut muutokset Laajasalossa ovat vaikutuksiltaan pieniä.

Suunniteltu linjasto tukee HSL:n strategista tavoitteita sujuvan, luotettavan ja kustannustehokkaan joukkoliikenteen järjestämiseksi. Uuden raideyhteyden avaaminen tukee tavoitetta päästöttömästä joukkoliikenteestä.

Kuntien osallistuminen

Linjastosuunnitelman on toteuttanut HSL:n edustajista koostunut projektiryhmä yhdessä Helsingin kaupungin ja HSL:n edustajista koostuneen ohjausryhmän kanssa.

Linjaston käyttöönotto

Linjastosuunnitelma otetaan käyttöön Kruunusiltojen raitioliikenteen käynnistymisen yhteydessä. Raitioliikenteen arvioitu alkamisaika on alkuvuodesta 2027.

Hallintosäännön 9 §:n kohdan 9 mukaan hallitus päättää toimialueensa joukkoliikenteen palvelutarjonnan määrästä ja laadusta bussi-, juna-, lautta-, raitio- ja metrolinjoilla.

Ehdotus

Hallitus päättää hyväksyä liitteenä esitetyn Laajasalon linjastosuunnitelman. Linjastoehdotus toimii Laajasalon katu- ja infrasuunnittelun lähtötietona. Linjastoehdotusta tarkistetaan, jos Kruunusiltojen raitiolinjoiden reitteihin tai vuoroväleihin tulee muutoksia.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

Laajasalon linjastosuunnitelma

Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset

Hallitus 13.09.2022 § 90

Esittelijä	Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija	Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158
	Hallitukselle on toimitettu kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta varten toimitusjohtajan ja osastonjohtajien viranhaltijapäätökset ajalta 15.8.–5.9.2022.
Ehdotus	Hallitus päättää olla ottamatta käsiteltäväkseen liitteessä mainittuja päätöksiä.
Käsittely	Varajäsen Pekka Nieminen saapui pykälän käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa klo 9.16.
Päätös	Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.
Liite	Päätösluettelo

Tiedoksi merkittävät asiat

Hallitus 13.09.2022 § 91

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

HSL on antanut seuraavat lausunnot ja kannanotot:

- Lausunto Pohjoisbaanan yleissuunnitelmasta;
- Lausunto Helsingin kaupunginhallitukselle Coel Thomasin aloitteesta 24 h metro selvitys;
- Lausunto Rautatiekuljetuslain muuttamisesta

Ehdotus Hallitus päättää merkitä asiat tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Lausunto Pohjoisbaanan yleissuunnitelmasta (Dnro 223/2022)

Lausunto Helsingin kaupunginhallitukselle Thomas Coelin aloitteesta 24 h metro selvitys (Dnro 177/2022)

Lausunto Rautatielain muuttamisesta (Dnro 199/2022)

Seuraava kokous

Hallitus 13.09.2022 § 92

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

Ehdotus Hallitus päättää kokoontua seuraavan kerran aiemmin päätetyn mukaisesti tiistaina 4.10.2022 klo 9.00. Kokous pidetään sähköisesti.

Seuraava iltakoulu on keskiviikkona 28.9.2022 klo 16.30 alkaen. Paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 87, § 90, § 91, § 92

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 88

Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016, jäljempänä erityisalojen hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Erityisalojen hankintalain 123 §:n mukaan hankintayksikön päätöksen poistamiseen ja muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun peruuttamiseen sekä asian uudelleen ratkaisemiseen sovelletaan, mitä hankintaoikaisusta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) 132–135 §:ssä säädetään. Erityisalojen hankintalain 128 §:n mukaan muutoksenhakuun erityisalojen hankintalaissa tarkoitetuista ratkaisuksista sekä lainvastaisen menettelyn johdosta määrättäviin seuraamuksiin sovelletaan, mitä hankintalain 16 luvussa (145–169 §) säädetään.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Päätöksiin voi hakea muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeudelle tai molemmat.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalaki 163 §).

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaanitodistukseen merkittynä aikana.

Ohje hankintaoikaisuvaatimuksen tekemisestä

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle:

Sähköpostiosoite: hsl(at)hsl.fi
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee (hankintalaki 146 § 2 mom.):

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta

muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen erityisalojen hankintalain 121 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja yhteystiedot
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot
5. postiosoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää (hankintalaki 146 § 3 mom.).

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelämä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

4. asiamiehen on liitettävä valtakirja lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 32 §:n mukaisesti.

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle:

Markkinaoikeus

Sähköposti: [markkinaoikeus\(at\)oikeus.fi](mailto:markkinaoikeus(at)oikeus.fi)

Käyntiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 029 56 43300,

Faksinumero: 029 56 43314,

Asiakaspalvelun aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen asiakaspalvelun aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla markkinaoikeus perii muutoksenhakijalta oikeudenkäyntimaksua 2 050 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 100 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 140 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 510 euroa.

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön edellä mainittuun osoitteeseen.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 89

Oikaisuvaatimusohje

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle (kuntalaki 134 §). Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta,
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.